

Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa

tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08

e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, dnia 31 marca 2023 r.

Sz.P. Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Ministerstwo Sprawiedliwości

STANOWISKO

Naczelnej Rady Adwokackiej

w związku z wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich

**w sprawie konieczności przedkładania zaświadczeń lekarskich w celu uzyskania zgody
na dodatkowe przerwy w trakcie egzaminu adwokackiego na karmienie przez zdającą
dziecka piersią**

W związku z wystąpieniem Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Sprawiedliwości, pismem z dnia 13.03.23, z wnioskiem o wyeliminowanie z systemu prawnego organizacji egzaminów adwokackich wymogu przedłożenia przez kobiety – matki karmiące, zaświadczenia uprawniającego do korzystania z dodatkowych przerw na karmienie piersią, Naczelna Rada Adwokacka wykonując w praktyce czynności organizacyjne w zakresie egzaminu adwokackiego, stanowczo stwierdza, że potwierdzenie uprawnienia do udziału w egzaminie z wykorzystaniem wyżej opisanych przerw na podstawie zaświadczenia weryfikuje wyłącznie Przewodniczący danej Komisji egzaminacyjnej – Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, w okresie poprzedzającym egzamin. Stąd adwokatura nie posiada informacji o podnoszonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich przeszkodach w skorzystaniu z dodatkowych przerw na karmienie przez kobiety przystępujące do egzaminu adwokackiego. Do chwili wystąpienia Rzecznika zjawisko problemów w tym zakresie nie występowało w naszej świadomości bowiem, udział adwokatów w tej procedurze, rozpoczynający się w praktyce w pierwszym dniu egzaminu przynosi doświadczenie wyłącznie pozytywnego, wręcz opiekuńczego podejścia do matek karmiących zdających egzamin, łącznie z zaangażowaniem w przypominanie o zbliżającej się godzinie karmienia w przypadkach, kiedy zdające zaaferowane egzaminem nie kontrolują godzin i rytmu karmienia.

Konstatując, można powiedzieć, że co do zasady w tym zakresie nawet nie okazując zaświadczenia trudno dokonać jakiegokolwiek nadużycia uprawnień, bo w trakcie egzaminu osoba zdająca przerywa pisanie, co zawsze jest dla każdego istotnym wybiciem z rytmu pracy i trudno założyć, że wykorzystane byłoby to dla innych niż rzeczywisty celów, a przede wszystkim, w ramach tej przerwy, w obrębie nadzoru Komisji musi pojawić się dziecko przekazane do karmienia. Brak tego elementu procedury karmienia w sposób oczywisty niweczy profity zezwolenia na dodatkową przerwę wobec braku możliwości jej wykorzystania. Tak więc akurat ten element procedury egzaminacyjnej jest praktycznie niemożliwy do wykorzystania dla innych niż prawdziwy jego cel. Stąd oświadczenie zdającej w tym zakresie wydaje się w pełni wystarczające w tej procedurze.

Na marginesie, istotniejszą kwestią wydaje się praktyka odpłatności za zaświadczenia wydawane matkom karmiącym, potwierdzające ich obowiązki macierzyńskie w tym zakresie. W tym zjawisku raczej należałoby głównie upatrywać braku właściwych rozwiązań, bo w ocenie NRA takie zaświadczenie powinno być wydawane – do tego czy innych celów – w każdym rodzaju zakładów służby zdrowia – nieodpłatnie! Dotyczy bowiem zdrowia i bezpieczeństwa matki i dziecka, i być może to bardziej nadawałoby się na wnioski de lege ferenda, niż procedowany obecnie z inicjatywy RPO element.

adwokat Dorota Kulińska
Dyrektor
Instytutu Legislacji
i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej